

Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas
Aizsardzības zinātniskās pētniecības centrs

„INFORMĀCIJAS KARŠ PRET KRIEVIJU” KRIEVIJAS ZINĀTNIEKU SKATĪJUMĀ

Dr. Ieva Bērziņa
AZPC vadošā pētniece

AZPC stratēģiskais apskats nr. 05
Jūnijs, 2013

„Informācijas karš pret Krieviju” Krievijas zinātnieku skatījumā

Dr. Ieva Bērziņa

Latvijas politiskajā komunikācijā pēdējā laikā tiek aktualizēts jautājums par Krievijas maigo varu Latvijā. Protams, ka Latvijai kā mazai valstij ir pamats satraukties ne tikai par lielā kaimiņa militāro klātbūtni, bet arī par informatīvajām aktivitātēm, kuru īstenošanai tāpat ir nepieciešami resursi un kuru Krievijai kā lielai valstij ir nesalīdzināmi vairāk. Tomēr ir interesanti uz šo problēmu paskatīties arī no otras puses – kā Krievija pati jūtas un vērtē sevi globālajā informācijas karā? Kādas problēmas un jautājumi uztrauc Krieviju informācijas kara kontekstā? Lai uz to atbildētu, tika aplūkotas vairāku Krievijas zinātnieku paustās domas un atziņas par informācijas karu, kas ir vērstas pret Krieviju.

Kas ir „informācijas karš”?

Lielā mērā jēdziens „informācijas karš” tā mūsdienu izpratnē ir ASV militārajā nozarē radīta koncepcija, lai gan šiem jautājumiem pastiprinātu uzmanību pievērš arī Krievijas, Ķīnas un citu valstu zinātnieki un aizsardzības jomas eksperti. Tiek uzskatīts, ka pirmo reizi terminu „informācijas karš” lietoja ungāru izcelsmes zinātnieks Tomass Rona 1976. gadā ASV aviobūves uzņēmuma Boeing sagatavotajā ziņojumā „Ieroču sistēmas un informācijas karš” (Rona, 1976). Šajā darbā T. Rona raksta, ka militārajās operācijās ļoti nozīmīgas ir darbības, kas ir vērstas uz pretinieka informācijas plūsmu iedragāšanu un manipulāciju, kā arī savu informācijas sistēmu nosargāšanu. Divdesmit gadus vēlāk – 1996. gadā ASV aizsardzības departaments izdeva „Vadības un kontroles karadarbības” doktrīnu, kurā definēja informācijas karu kā „darbības, kas tiek veiktas ar mērķi **panākt informatīvo pārākumu**, ietekmējot pretinieka informāciju, uz informāciju balstītus procesus, informācijas sistēmas un datortīklus, vienlaikus aizsargājot savu informāciju, uz informāciju balstītus procesus un datortīklus” (Joint Publication 3 – 13.1, 1996). Pēc tam ASV militārajās doktrīnās jēdziens „informācijas karš” tika aizstāts ar jēdzienu „informācijas operācijas”. Piemēram, 1998. gada doktrīnā par informācijas operācijām ir teikts, ka „informācijas karš ir informācijas operācijas, kas tiek īstenotas krīzes vai konflikta (ieskaitot karu) laikā, lai sasniegtu vai veicinātu konkrētus mērķus saistībā ar konkrētu pretinieku vai pretiniekiem” (Joint Publication 3 – 13, 1998).

Savukārt, Krievijas zinātnieks Igors Panarins¹ uzskata, ka pasaules līderis informācijas kara jomā ir Ķīna un ka jēdziens „informācijas karš” pirmo reizi ir izmantots nevis ASV, bet Ķīnā 1985. gadā (Панарин, 2006: 214). I. Panarins arī uzsver informatīvo procesu pieaugošo nozīmi politikā un secina, ka 21.gs. informācijas karš ir galvenais līdzeklis un dominējošais veids, kā mūsdienu pasaules politikā tiek panākta garīga, politiska un ekonomiska vara (Панарин, 2006: 6). Viņš informācijas karu definē kā „noosfēras (prāta

---

¹ Igors Panarins – profesors, politikas zinātņu doktors, psiholoģijas zinātņu kandidāts, Militāro zinātņu akadēmijas biedrs, dažādu konsultatīvo padomju loceklis. Vairāk nekā 15 monogrāfiju un publikāciju par informācijas karu autors, piemēram, «Первая мировая информационная война. Развал СССР», «Информационная война за будущее России», «Информационная война и геополитика» un citas.

sfēra) un pasaules informatīvi – psiholoģiskās telpas organizācijas veidu savās interesēs” (Панарин, 2006: 6). Svarīgi norādīt, ka I. Panarins un L. Panarina izdala divus informācijas kara veidus: **informatīvi – tehniskā cīņa**, kuras galvenie objekti ir informatīvi – tehniskās sistēmas (sakaru sistēmas, telekomunikāciju sistēmas, radio elektroniskie līdzekļi, datortīkli utt.), un **informatīvi – psiholoģiskā cīņa**, kuras galvenie ietekmes un aizsardzības objekti ir pretējās puses politiskās elites un iedzīvotāju psihe, sabiedriskās apziņas un viedokļu veidošanas, kā arī lēmumu pieņemšanas sistēmas (Панарин&Панарина, 2003: 33 – 34). Šajā dalījumā iezīmējas divas aktuālas tendences mūsdienu politikā – pirmais informācijas kara veids ir kiberkarš, bet otrais – cīņa kognitīvajā un emocionālajā dimensijā. Šajā stratēģiskajā apskatā aplūkotās tendences attiecas uz otro informācijas kara veidu.

Viens no vadošajiem informācijas kara teorētiķiem Krievijā ir Sergejs Rastorgujevs², tāpēc turpmāk tekstā tiks dots īss ieskats šī autora informācijas kara teorijā. Pamata jēdziens, ko izmanto S. Rastorgujevs, ir „informatīva pašmācības sistēma”, kurā rodas izmaiņas informatīvas iedarbības rezultātā. Klasiskas informatīvās pašmācības sistēmas ir cilvēks, tauta un valsts (Расторгуев). S. Rastorgujeva teorijā informācijas karš ir šo sistēmu cīņa: „atklāta un slēpta mērķtiecīga informatīvā iedarbība, ko sistēmas veic cita pret citu, lai gūtu kādu noteiktu labumu materiālajā sfērā” (Расторгуев, 1999: 76). Informatīvā ieroča pielietošana nozīmē ievadīt informāciju informatīvā pašmācības sistēmā tādā secībā, kas sistēmā aktivizē noteiktus algoritmus, vai to neesamības gadījumā – algoritmu ģenerācijas algoritmus (Расторгуев). Saskaņā ar S. Rastorgujeva teoriju, mūsdienu pasaulē akcents no šaujāmieročiem tiek pārlūkts uz informatīvajiem ieročiem tieši tā iemesla dēļ, ka pieaug informācijas sistēmu spēja mācīties (Расторгуев, 1999: 7). Tas nozīmē, ka informācijas kara kontekstā ārkārtīgi liela nozīme ir izglītības procesiem, jo šodienas informācijas karš ir pasaules uzskatu sadursme, un šie pasaules uzskati tiek veidoti un attīstīti izglītojoties, uztverot un apstrādājot informāciju.

Tajā pašā laikā S. Rastorgujevs atzīst, ka ir neiespējami izstrādāt universālu aizsardzības algoritmu, kas sistēmai – upurim dotu iespēju identificēt informatīvā kara sākuma un beigu faktus (Расторгуев). Tā ir ne tikai teorētiska, bet arī praktiska problēma, kas apgrūtina aizsardzību pret informatīvajiem uzbrukumiem, jo ir grūti pārliecinoši pierādīt, ka tā vai cita darbība ir informatīvs uzbrukums, nevis sadarbības un savstarpējas sapratnes veicināšana. Tomēr ir iespējams konstatēt informatīvās sakāves pazīmes, kas lielā mērā ir tādas pašas kā fiziska kara gadījumā:

1. sakautās sistēmas struktūru iekļaušana uzvarētāja struktūrās – emigrācija no valsts un vērtīgāko cilvēkresursu izvešana;
2. struktūru, kas atbild par sistēmas drošību, pilnīga iznīcināšana – armija un specdienesti;

---

² Sergejs Rastorgujevs – tehnisko zinātņu doktors, profesors, dažādu Krievijas zinātnisku organizāciju un institūciju biedrs, savos darbos izmanto eksakto zinātņu principus sociālo norišu skaidrošanai. Tādu monogrāfiju kā „Информационная война. Проблемы и модели .Экзистенциальная математика”, „Информационная Война”, „Выборы во власть как форма информационной экспансии”, „Архетипы Судьбы (математическая теория Судьбы)” un citu autors.

3. struktūru, no kuras ir atkarīga drošības apakšsistēmu atjaunošanās, iznīcināšana – zinātņu ietīlpīga ražošana, zinātņu centri un izglītības sistēmas, perspektīvu ieroču izstrādes un ražošanas aizliegums;
4. struktūru, ko uzvarētājs nevar izmantot savu mērķu sasniegšanai, iznīcināšana (Расторгуев, 1999:176).

Kā uzskata S. Rastorgujevs, informatīvie ieroči, pirmkārt, ir orientēti uz vadības sistēmu ar mērķi to sev pakļaut, nevis iznīcināt. Sakautās sistēmas vadīšana notiek ar slēptu un atklātu informatīvo iedarbību uz sistēmu no iekšpuses un ārpusē, lai panāktu mērķtiecīgas izmaiņas sistēmas uzvedībā. **Sakauta sistēma savā uzvedībā vadās nevis pēc savām interesēm, bet pēc svešām komandām** (Расторгуев, 1999: 174). Lai padarītu pretinieku ievainojamu, nepieciešams, lai tā vadības sistēmā tiktu iekļauti pēc iespējas vairāk līdztiesīgi elementi, kas viegli pakļaujas pārprogrammēšanai un ārējai vadībai (Расторгуев).

Krievija informācijas karā

Andrejs Fursovs³ uzskata, ka pirmā informācijas kara fāze pret Krieviju notika 19.gs. pirmajā pusē, un to veidoja Krievijas – Lielbritānijas opozīcija un cīņa ar Krieviju kā ģeopolitisku pretinieku. Saskaņā ar šī zinātnieka uzskatiem, Lielbritānija tā laika presē uzsāka projektu „Rusofobija”, kas kalpoja kā informatīvais atbalsts Krimas karam (Фурсов, 2012). Turpretī I. Panarins norāda, ka pirmais pasaules informācijas karš notika no 1943. līdz 1991.gadam un tā mērķis bija PSRS sabrukums (Панарин, 2012). PSRS sabrukums kā Rietumu uzvara informācijas karā ir teju vai aksiomātiska patiesība, ko piemin un skaidro daudzi Krievijas zinātnieki, kas pēta informācijas kara jautājumus. Iezīmējas vēstures pārvērtēšanas un pārrāmēšanas tendence, kurā PSRS sabrukums tiek traktēts nevis kā likumsakarīga šīs sistēmas nespēja pastāvēt, bet kļūda, ko vajadzētu labot. Turklāt PSRS periods tiek integrēts vienotā Krievijas vēstures līnijā kā viens no tās varenības simboliem. Piemēram, Sergejs Tkačenko raksta:⁴ „Šodien ir acīmredzama nepieciešamība pretoties šim informācijas karam pret Krievijas vēsturi, aizstāvēt pret meliem tādus svarīgus tēlus kā Maskavas cariste, Krievijas impērija, Padomju Savienība.” (Ткаченко, 2011: 43).

A. Fursovs uzskata, ka pēc 1991.gada vēl vairāk pastiprinās Rietumu un to piektās kolonnas informatīvais karš Krievijā un ka Rietumi cenšas ar Krieviju izdarīt to pašu, ko ar Vāciju pēc 1945.gada – iestāstīt, ka krievi ir pie visa vainīgi, ka visa viņu vēsture ir drūma un vardarbīga, ka viņi ir vainojami autokrātijas un komunisma attīstībā (Фурсов, 2012). Līdzīgās domās ir arī S.Tkačenko, kurš norāda, ka mūsdienu Krievijas modernizācija un tapšana par pasaules impēriju Rietumiem ir galēji nevēlama, jo Rietumi zaudēs resursu bāzi

---

³ Andrejs Fursovs – vēsturnieks, sociologs, publicists. Zinātniskās intereses – sociāli vēsturisko pētījumu metodoloģija, sarežģītu sociālu sistēmu teorijas un vēsture, pasaules cīņa par varu, informācijas resursi, Krievijas un kapitālistiskās sistēmas vēsture, salīdzinošā Rietumu, Krievijas un Austrumu izpēte. Vairāk nekā 400 publikāciju un deviņu monogrāfiju autors.

⁴ Sergejs Tkačenko – tiesību zinātņu kandidāts, Dzelzceļa transporta Samaras valsts universitātes Sociālo tehnoloģiju un tiesību katedras docents. Vairāku monogrāfiju par informācijas kara jautājumiem autors.

un kontroli pār politiskajiem procesiem Krievijā, kā arī tiem var parādīties konkurents ar citu filosofiju, citu pasaules uzskatu un viedokli par tās tālāko attīstību (Ткаченко, 2011: 36). Šajā ziņā ir svarīgi ieklausīties arī A.Fursova uzsaukumā, ka krievi nekādā gadījumā nedrīkst ļaut sevi piespiest justies vainīgiem un ka **Krievijai ir nepieciešams informatīvais revanšs, tai pietiek zaudēt informācijas karā** (Фурсов, 2012).

Vēstures jautājumiem ir būtiska nozīme Krievijas zinātnieku skaidrojumos par informācijas karu pret Krieviju. Tā, piemēram, S. Tkačenko uzskata, ka Rietumu informācijas kara pret Krieviju stratēģijas stūrakmens ir PSRS vēstures izkropļošana, cenšoties nostiprināt viedokli, ka: 1917.gada Oktobra revolūcija bija kļūda cilvēces vēsturē; padomju tautu raksturo „tiesiskais mežonīgums”; PSRS uzvara pār fašismu ir jānoklusē vai jāpasniedz kā kaut kas negatīvs; K.Marksa, V.I.Ļeņina un J.Staļina rīcība bija anticivilvēciska savā būtībā, kā arī liekot vienlīdzības zīmi starp PSRS un fašistiskajiem līderiem (Ткаченко, 2011: 36 – 42). Savukārt, A.Fursov uzsver, ka informatīvās pretdarbības ziņā Krievijā visveiksmīgākais periods bija 1930. – 1950.tie gadi, kad PSRS bija savs nākotnes projekts un tā bija pasaules pārveidošanas līderis uz padomju patriotisma pamata. Tas bija periods, kad valstij bija futūristisks projekts un pārliecība par nākotni. Ļoti svarīgi atskaites punkti šajā veiksmes stāstā ir uzvara pār Hitleru 1945.gadā, straujā atgūšanās pēc kara, pirmā cilvēka palaišana kosmosā 1961.gadā, kā arī norobežošanās no kapitālistiskās pasaules ražošanas jomā (Фурсов, 2012).

A. Fursova norādītais vēsturiskais periods, kurā Krievija ir spējusi sekmīgi pretoties Rietumu informācijas karam, sakrīt ar staļiniskās diktatūras laiku. Lai tauta pēc zaudējuma informācijas karā spētu atgūt nacionālo pašapziņu, tai ir nepieciešami panākumi un pozitīva pieredze, un viens no šādiem simboliskiem resursiem Krievijā ir Staļina tēls. Kārnegī centra 2012.gadā veiktajā pētījumā tika konstatēts, ka Krievijā pēc PSRS sabrukuma pakāpeniski pieaug atbalsts Staļinam – liela daļa sabiedrības viņu uzskata par gudru līderi, kurš, neraugoties uz nežēlīgajām represijām, nodrošināja Padomju Savienības varenību un uzplaukumu, un ka uzvara Otrajā pasaules karā attaisno viņa kļūdas un ļaundarības (De Waal, Lipman, Gudkov&Bakradze, 2013). Tātad **Krievijai ir savs vēstures skatījums, kura nostiprināšana un aizsargāšana ir principiāls jautājums**, pat vairāk – tā ir viena no frontes līnijām informācijas karā. Kā norāda Karns Lords, pastāv divu veidu patiesības: konkrēti fakti un augstākā patiesība – lielo ideju sfēra, kas pārsniedz empīrisku faktu robežas (Lord, 2011: 92). Informācijas kara kontekstā vēsture tiek izmantota kā augstākā patiesība nacionālās identitātes un pašapziņas konstruēšanā.

Saskaņā ar Krievijas zinātnieku viedokli, informācijas karš pret Krieviju ir arī cīņa starp dažādām vērtību sistēmām. S. Tkačenko uzsver, ka Rietumu kultūra un Rietumeiropas sociālie modeļi neatbilst Krievijas nacionāli – vēsturiskās attīstības principiem, jo Krievijas sabiedrības bāzes vērtības – kolektīvisms, taisnīgums, pienākums, pašuzpurēšanās, ģimenes labklājība – ir pretrunā ar Rietumu liberālisma idejām (Ткаченко, 2011: 84). Krievijai piemērotas ir pareizticībā balstītas vērtības un šajā ziņā S.Tkačenko velk paralēles ar islāmu un citām reliģijām, kuru noteiktie dzīves modeļi arī ir atšķirīgi no Rietumu sabiedrībā pieņemtajiem (Ткаченко, 2011: 85). I.Panarina piedāvātā

formula Krievijas padarīšanai par stipru valsti: Garīgums. Lielvalstnieciskums. Cieņa (*Духовность. Державность. Достоинство*, krievu val.), arī priekšplānā izvirza tieši garīgās vērtības (Костюченко, 2012). Uzskatāms Rietumu un Krievijas vērtību sadursmes piemērs bija pankgrupas „Pussy Riot” akcija Kristus Glābēja katedrālē, ko Krievijas varas iestādes traktēja kā uzbrukumu reliģiskajām vērtībām un nepakļāvās Rietumu sabiedrības spiedienam par vārda brīvību kā augstāku principu. Krievijas tiesas lēmums piešķirt grupas dalībniecēm reālu cietumsodu ir saprotams un likumsakarīgs, ja to aplūko kontekstā ar Krievijas zinātnieku formulētajām idejām par informācijas karu pret Krieviju.

Filosofisku skatījumu uz pretrunām starp dažādām vērtību sistēmām piedāvā S. Rastorgujevs. Viņš atgādina, ka **principiāls jautājums Austrumu un Rietumu sadursmē ir par to, kas ir primārs – individuālā brīvība vai visas sabiedrības kā sociāla organisma intereses?** Pēc šī autora domām uzstādījuma „cilvēks sabiedrībai” sagrāve cilvēci ved pretī bojāejai. Ja pasaulē uzvarētu teorijas, kuru pamatā ir sabiedriskā un dievišķā pārākums pār individuālo, tad cilvēces bojāejas problēmas tiktu plānveidīgi atrisinātas, jo nepastāvētu ekonomiskie spēki, kuri ir ieinteresēti iedzīvoties uz laupīšanas rēķina (Расторгев, 1999: 129). Šajā kontekstā ir svarīgi piebilst, ka diskursa „informācijas karš pret Krieviju” nozīmīga sastāvdaļa ir arī antiamerikānisms un Rietumu vērtību noliegums. Piemēram, S.Ткаченко raksta, ka ASV ir agresīva, ļauna un pašapmierināta, ka šī valsts ir agresors, bet Krievija cenšas aizstāvēt savas pamata intereses un progresīvu personības, sabiedrības un valsts attīstību (Ткаченко, 2011: 54 – 63).

Noslēgumā, protams, ir jāpieskaras jautājumam, kā iespējams īstenot savas intereses informācijas kara apstākļos. Arī uz to Krievijas zinātniekiem ir atbildes. S. Rastorgujevs norāda uz diviem svarīgiem faktoriem. Pirmkārt, informācijas karā uzvar tas, kurš vispilnīgāk spēj modelēt pretinieka uzvedību dažādās situācijās, ko var izdarīt tad, ja par pretinieku tiek ievākts iespējami vairāk informācijas un tiek pilnīgi izpētīta pretinieka uzvedība, zināta un saprasta viņa vēsture, kultūra, reliģija un sadzīve. Otrkārt, sistēmai ir jāspēj noteikt pašai savu uzvedības algoritmu (Расторгев, 1999: 129). Pēdējo domu skaidrāk pasaka A.Fursov – **sistēma pati savu darba kārtību var īstenot tikai vienā gadījumā – ja tai ir pašai savs nākotnes projekts.** Viņš piebilst arī, ka pats efektīvākais psiholoģiskais ierocis ir „patiesā” pasaules aina, ko iespējams atklāt un formulēt tad, ja ir sava mediju sistēma, jo analītiķi, kas veido mediju saturu, ir nevis žurnālisti, bet informācijas kara kareivji (Фурсов, 2012).

Secinājumi

Iedziļinoties Krievijas zinātnieku veidotajā naratīvā „informācijas karš pret Krieviju”, top skaidrs, ka Krievijas akadēmiskajā domā nostiprinās un tiek attīstīta ideja par informatīvajām aktivitātēm kā ļoti svarīgu instrumentu gan iekšpolitisku, gan ārpolitisku mērķu sasniegšanai. Skaidrs ir arī tas, ka Krievija aktīvi formulē un veicina savu pasaulē notiekošo procesu skaidrojumu un nākotnes attīstības vīziju, kas ir būtiski atšķirīga no Rietumu izpratnes. Lai arī daudzi no Krievijas zinātnieku izmantotajiem argumentiem ir balstīti mākslīgi konstruētos mītos un pat savvērestības teorijās, šis akadēmiskais diskurss

tomēr uzrāda noteiktu un bīstamu tendenci, ar ko vajadzētu rēķināties arī Latvijas politikas veidotājiem. Piemēram, aplūkojot Latvijas iekšpolitikā notiekošos procesus caur S. Rastorgujeva informācijas kara prizmu, jāsecina, ka pēdējos gados pieaug iespēja, ka Latvijas stratēģiskā attīstība varētu mainīt kursu Krievijas virzienā, jo varas partijas, kas aizstāv Latvijas integrāciju Rietumu politiskajā, ekonomiskajā, kultūras un drošības telpā sāk zaudēt saikni ar vēlētājiem un aizvien lielākus panākumus vēlēšanās jeb spēju iekļūt vadības sistēmā gūst politiskie spēki, kuriem ir ciešākas saiknes ar Krievijas politisko eliti, nevis Rietumu partneriem.

Otrs svarīgs secinājums, kas rodas, iepazīstoties ar šiem Krievijas autoru darbiem, ir saistīts ar vēstures izpratni. Informatīvā kara kontekstā vēsture ir ideoloģija nevis zinātne par pagātnes notikumiem, līdz ar to sava vēsturiskā skatījumā aizstāvēšana un propagandēšana ir principa nevis patiesības izziņāšanas jautājums. Tas ir faktors, kas ir jāņem vērā, veidojot diplomātiskās attiecības ar Krieviju, jo saistībā ar atšķirīgajiem vēsturiskajiem naratīviem, kādi pastāv Baltijā un Krievijā, visticamāk ir iespējama konfrontācija, ne pārliecinašana. Vēl viena svarīga atziņa ir tā, ka svarīgs Krievijas maigās varas izplatības indikators ir ne tikai Krievijas (un arī PSRS) vēstures, kultūras un vēlamās pasaules ainas klātesamība Latvijā, bet arī antiamerikānisms un Rietumu vērtību noliegums.

Jāsaprot, ka Latvijas informatīvajā telpā notiek Rietumu un Austrumu pasaules uzskatu sadursme, bet informatīvais vakuums nav iespējams – ja sabiedrībai nav pieņemamas Rietumu vērtības, tad pastāv risks, ka prevalēs Austrumu idejas, ja vien Latvija nespēs sabiedrībai piedāvāt pati savu nākotnes projektu, runājot Krievu zinātnieka A.Fursova vārdiem. Saistībā ar pēdējo papildī ir svarīgi uzsvērt, ka mēs varam arī mācīties un izmantot savās interesēs vērtīgākās Krievijas zinātnieku atziņas un viena no tām ir ideja, ka informācijas karā var uzvarēt tikai tad, ja ir pašiem sava nākotnes vīzija. Ņemot vērā Krievijas mērķtiecīgās aktivitātes informatīvajā telpā, jāsecina, ka Latvijai ir ļoti nepieciešams savs **nacionālais stratēģiskās komunikācijas plāns**, kura svarīgākais mērķis ir viest pārliecību Latvijas sabiedrības sirdīs un prātos par mūsu valsts attīstības nākotni. No šāda skatu punkta Latvijas sabiedriskā medija attīstība iezīmējas kā steidzami un prioritāri risināma problēma, jo tas ir būtisks instruments pašiem sava uzvedības algoritma noteikšanai.

Izmantotā literatūra un informācijas avoti

- De Waal T., Lipman M., Gudkov L., Bakradze L. (2013.g.1.marts) The Stalin Puzzle: Deciphering Post-Soviet Public Opinion, sk.on-line: <http://carnegieendowment.org/2013/03/01/stalin-puzzle-deciphering-post-soviet-public-opinion/fmz8#>
- Rona T. (1976) Weapon Systems And Information War. Seattle, Washington: Boeing Aerospace Company.

Joint Publication 3 – 13.1 (1996) Joint Doctrine for Command and Control Warfare (C2W), Department of Defence, USA, February, GL-8,9.

Joint Publication 3-13 (1998) Joint Doctrine for Information Operations , Department of Defence, USA, October 9, I-1.

Костюченко Д. (25.04.2012) Российский политолог Игорь Панарин: "Новая идеология Евразийского союза должна базироваться на духовности, державности и достоинстве", sk. on-line: http://www.sevastopol.su/conf_view.php?id=37475

Панарин И., Панарина Л. (2003) Информационная война и мир. Москва: Олма Пресс, 33. – 34.1pp.

Панарин И. (2006) Информационная война и геополитика. Москва: Поколение

Панарин И. (12.03.2012) Информационная Война Британии и США против России, sk. on-line: https://www.youtube.com/watch?v=PYVC_b2Ai0c

Расторгуев С.П. (1999) Информационная война. Москва: Радио и связь

Расторгуев С.П. Очень краткая лекция по теории информационной войны, sk.on-line (28.06.2013) <http://infwar.ru/article.php?num=1>

Ткаченко С. (2011) Информационная война против России. Санкт-Петербург: Питер

Фурсов А. (12.12.2012.) Информационная война против России, sk. on-line: http://www.youtube.com/watch?v=0teIQp_uOvU

AZPC stratēģiskais apskats nr. 05

Jūnijs, 2013

Apskats atspoguļo autora personīgo viedokli un nav uzskatāms par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vai LR Aizsardzības ministrijas oficiālo nostāju.

Latvijas Nacionālās Aizsardzības akadēmijas
Aizsardzības zinātniskās pētniecības centrs
Ezermalas iela 8, Rīga, Latvija, LV-1014
Telefons: +371 6707-6881 Fax: +371 6707-6888
<http://www.naa.mil.lv>